

Oulun yliopistolle datapolitiikka

Fakta Julkaistu 15.02.2016 klo 12:43 Kirjoittaja Tommi Kutilainen

Oulun yliopisto julkaisi [datapolitiikkansa](#), jossa korostetaan datan avoimuutta ja hyvää datanhallintaa. Oulun yliopisto otti oman datapolitiikkansa perustaksi Iso-Britannian Avoin tutkimusdata -konkordatin periaatteet. [Concordat on Open Research Data](#) -dokumentti on tehty tutkimusrahoittajien ja tutkijoiden yhteistyössä. Tämän dokumentin mukaan tutkimusaineistojen avaaminen on hyödyllistä kaikille osapuolille ja siinä on myös laajasti mietitty, missä tutkimuksen vaiheessa aineistot on hyvä avata ja milloin niitä ei pidä avata. Samoin siinä huomioidaan, että aineistojen hallinnasta tulee kustannuksia, jotka täytyy kaikkien osapuolien ottaa huomioon.

”Oulussa on aina asunut yrittäjähenkistä väkeä. He ovat käyneet tervakauppaa, tehneet kännyköitä ja kaikenlaisia mobiilisovellutuksia eikä anteliaisuutta ole pidetty hyveenä. Ajatus omien tulosten jakamisesta ilmaiseksi ei ole herättänyt innostusta. Tällä hetkellä kansainvälisten rahoittajien ja julkaisufoorumien paine kuitenkin pakottaa tutkijoita miettimään aineistohallintasuunnitelmia ja datan tallentamista kansallisiin tai kansainvälisiin tietopankkeihin”, kertoo **Sinikka Eskelinen**, Oulun yliopiston tutkimuksen strategisten palvelujen johtaja.

Tässä dokumentissa näkökulma on enemmän tutkijan kuin instituuttien hallinnon.

”Niinpä harkitsimme Oulun yliopistossa, että tämän tyylinen lähestymistapa ehkä tuottaa avoimuuden kannalta parhaimman tuloksen ja saa tutkijat miettimään asiaa ja pyrkimään aineistojen avaamiseen. Samalla Oulun yliopiston datapolitiikassa otamme huomioon, että kyseessä on monivaiheinen prosessi ja ensi vaiheessa yritämme saada Oulun yliopiston tutkijoiden aineistot rekisteröidyksi ja tallennetuksi asianmukaisella tavalla. Sen jälkeen voimme avata niitä ja tässä työssä rahoittajien vaatimukset asettavat standardit.”

Oulun yliopiston datapolitiikan tavoitteena on, että aineistojen hallinta ja niiden harkinnanvarainen avaaminen tulee normaaliksi osaksi tutkimustyötä ja sen hallitseminen on osa tutkijan ammattitaitoa. Kuva Ian Kennedy / Flickr CC-BY-NC

Tutkijat aktiivisia kyselijöitä

Datapolitiikan tavoitteissa todetaan, että yliopisto rakentaa hallinnointimallin sekä keskitetyt ja tiedekuntatason palvelujärjestelmät. Näihin palvelujärjestelmiin liitetään neuvonta sopimus- ja tekijäoikeuksista. Oulun yliopisto suosittelee käytettäväksi mahdollisimman paljon valtakunnallisia palveluja.

”Tutkijoiden tietoisuudessa on tapahtunut merkittävä muutos sen jälkeen, kun Suomen Akatemia alkoi vaatia aineiston hallintasuunnitelmia ja viime syksynä Akatemia asetti lisävaatimuksen, että aineistot on talletettava kansallisiin tai kansainvälisiin tietopankkeihin. Oman yliopiston levypalvelut tai omat muistitikut eivät enää kelpaa rahoittajille tallennusvälineiksi. Niinpä viime syksyn jälkeen tutkijat ovat kyselleet milloin Oulun yliopisto julkaisee oman datapolitiikan ja kirjastolta ja tutkimuksen tukipalveluilta on pyydetty tarkkoja ohjeita, mitä hakemuksiin pitää kirjoittaa. Siksi meidän ei tarvitse enää selittää, että aineistot pitäisi tallentaa johonkin, vaan tutkijat odottavat ohjeita ja vaativat palvelutarjontaa ja rahoitusta datan kuratointiin ja tallennukseen.”

Kaikkiin tiedekuntiin ja ydinpalveluyksiköihin nimetään tutkimusaineistoista vastaava henkilö. Tutkimuksen strategiset palvelut, tutkimuksen tukipalvelut, kirjasto, arkisto, tutkijakoulu ja tietohallinto opastavat tutkijoita ja järjestävät tarvittavaa koulutusta.

”Oulun yliopiston kirjasto on ollut hyvin aktiivinen. Kirjasto on julkaissut ohjeistusta omilla www-sivuillaan ja neuvonut [Avoin tiede -sivujen](#) ja [käsikirjan](#) käyttöön. He ovat myös järjestäneet koulutusta datan hallintaan ja avoimeen julkaisemiseen. Ennen seuraavia Akatemian hakuja, meidän pitää järjestää tieteenalakohtainen neuvontapalvelu. Siinä on suurena apuna tämän vuoden alusta työnsä aloittaneet tutkimuspalvelupäälliköt. He sijoittuvat tiedekuntiin ja heidän tehtävänsä on auttaa tiedekuntien ja erillislaitosten tutkijoita ulkopuolisen rahoituksen hakemisessa ja sopimusten teossa. Tutkimuksen strategiset palvelut, tutkimuksen tukipalvelut ja tietohallinto tulee järjestämään tietoisuuksia tiedekuntiin tämän tutkimuspalvelupäällikköverkoston kautta. Tavoitteena on, että aineistojen hallinta ja niiden harkinnanvarainen avaaminen tulee normaaliksi osaksi tutkimustyötä ja sen hallitseminen on osa tutkijan ammattitaitoa.”

[Oulun yliopiston datapolitiikka](#)